

šel 9. velikega travna 1880. leta v Idrijo, kjer je našel šele mir. Tukaj je služboval na c. kr. rudniški šoli kot učitelj in vzgojitelj do svojega smrtnega dne. Le malo dni se je čutil slabega; dne 26. prosinca zvečer je še pismo spisal za svojega svaka, potem se je podal k počitku in je zaspal. Po noči ob 2. uri je pa nanagloma za srčno kapjo umrl. Pogreb je bil slovesen; udeležila se ga je vsa inteligenca, meščanstvo, tovariši učitelji in tovarišice učiteljice iz bližnje okolice, četa veteranov — katerim je bil stotnik — z zastavo, šolska mladina in veliko drugega ljudstva. Ko je naznanil strel iz bližnjega hriba, da se je prst usula na krsto, zapeli so fpevci žalostinko. Idrijsko učiteljsko osebje je podarilo lep venec; po pogrebu so zbrani učitelji in učiteljice v gostilni g. Didiča darovali 12 K 66 h za učiteljski konvikt.

Bog naj Ti da večni mir in pokoj, predragi tovariš, in večna luč naj Ti sveti!

—In—

Vestnik.

† Nadvojvoda Albreht Salvator.

Iz Bolcana na Tirolskem došlo je poročilo, da je tam 27. svečana po dolgi bolezni, preminol Nj. ces. in kr. Visokost, nadvojvoda Albreht Salvator. Pokojni nadvojvoda bil je peto dete iz zakona sedaj že umrlega nadvojvode Karla Salvatorja in soproge mu nadvojvodinje Marije Immaculate. Porodil se je dne 22. novembra 1871. v Stari Boleslavi na Češkem, bil je torej še-le v 25. letu svoje dobe. Slednjic je služil kakor ritmajster pri 11. huzarskem polku. Lani je šel na Dunajsko visoko vojno šolo, toda bolezen ga je prisilila, da je moral opustiti nauke. Iskal je zdravja na jugu in potem v Bolcanu, toda niti milo obnebje ni moglo več ustaviti napredujoče bolezni. Njegov brat Franc Salvator je mož Marije Valerije, najmlajše hčere cesarjeve. — S cesarsko hišo žaluje tudi vedno udano slovensko učiteljstvo.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem. V prvi polovici t. m. poslalo je nad petdeset učiteljic in učiteljev svoje prostovoljne darove za to ustanovo. Posebno pohvalno moramo omeniti naše častite gospodične kolegince. Tako n. pr. so se p. i. učiteljice z gospo nadučiteljico mestne slovenske dekliske oseinrazrednice v Ljubljani vse udeležile tega „darovanja“ za učiteljske sirote in ravno tako tudi učiteljski zbor mestne nemške dekliske šestrazrednice v Ljubljani pod vodstvom nadučiteljice gospodične Alojzije Bauer. Kedo bi ne bil vesel taci koleginci! Tudi po deželi jih je mnogo, ki se zelo zanimajo za to ustanovo; gđc. Avgusta Kolnik, učiteljica v Radečah pri Zidanem Mostu nam je poslala h krati ves triletni prispevek za njo. Nadučitelj z Dolenjske, ki nam je poslal tudi triletni prispevek, nam piše: „Pošljeta ga prav radostnega srca, iz goreče ljubezni do našega milega vladarja Franciška Jožefa I. in vse vladarske rodbine. Želim pa, da bi vsi gospodje učitelji in gospice učiteljice tako nosili. Bog daj svoj blagoslov! G. A. Skala, nadučitelj v Vipavi, je poslal „darove“ vseh učiteljev vipavske doline, katerim se je pridružil tudi katehet Vipavski, č. g. Fr. Rajčević ter obljubil za ustanovo četrletno po 3 gld. darovati.

Da bodo p. i. darovalke in darovalci imeli nekako potrdilo v rokah, koliko in kdaj so darovali za ustanovo, zato smo se namenili imena darovalk in darovalcev sproti v vsaki Tovariševi številki objavljati, s koncem vsacega leta bomo pa sestavili in objavili pregledni skupni izkaz darovalk in darovalcev.

Do sedaj so darovali: 1. Za tri leta skupaj: Gđc. Kolnik Avgusta, učiteljica v Radečah pri Zidanem Mostu, 7-20 gld.; gosp. Sajc Janez, nadučitelj v Št. Jerneji, 14-40 gld. — 2. Za leto 1896: Gđc. Keršič Franja, predsednika kr. 8. sveta hči v Trbojah p. Smledniku, 2-50 gld.; gđc. Saje Matilda, učiteljica v Šmarjeti 1-20 gld.; g. Petrič Matija, učitelj v Strugah, 10 gld.; g. Gangl Engelbert, učitelj v Ljubljani, 5 gld.; g. Režek Juraj, učitelj v Ljubljani, 3-60 gld.; g. Dimnik Jakob, učitelj v Ljubljani, 3-60 gld. — 3. Za prvo polovico 1896. l: Gg.: Baraga Janko, učitelj v Besnici, 1-20 gld.; Gärtner Fran, učitelj v Kranji, 1-20 gld.; Gebauer Viljem,

nadučitelj v Šmarjeti, 1-80 gld.; Korbán Avgust, nadučitelj v Št. Vidu n. Cerknico, 1-80 gld.; Lachainer Edmund, učitelj v Kranji, 1-80 gld.; Pezdíč Janez, uč. c. kr. dež. šolskega sveta, nadučitelj i. dr. v Kranji, 3 gld.; Rus Vilibald, učitelj v Kranji, 0-60 gld.; Semerl Ivan, učitelj v Št. Vidu n. Cerknico, 1-20 gld. — 4. Za prvo četrtletje 1896. l.: Gospodične: Avgustin Antonija, učiteljica v Vipavi, 0-60 gld.; Bauer Alojzija, nadučiteljica v Ljubljani, 1-50 gld.; Borowsky Julija, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; Golf Klotilda, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; Gusl Emilija, učiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.; Illerschitsch Franja, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; Klančar Avgusta, učiteljica v Kamniku, 0-60 gld.; Konechegg Friderika, učiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.; Mahorčič Marica, učiteljica v Šturi, 0-60 gld.; Marout Marija, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gospa Moos Julija, nadučiteljica v Ljubljani, 1-50 gld.; gospa Moser Marija, učiteljica v Št. Vidu n. Vipavo, 0-60 gld.; Praprotnik Ivana, učiteljica v Ljubljani, 0-60 gld.; Prevec Anica, učiteljica v Vipavi, 0-60 gld.; Raunacher Ema, učiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.; Verné Franja, učiteljica v Kamniku, 0-90 gld.; Wessner Marija, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; Zemme Franja, učiteljica v Ljubljani, 0-60 gld.; Zupan Nežika, učiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.; Zerjav Emilija, učiteljica v Borovnici, 0-30 gld. — gg.: Cenčič Jernej, nadučitelj v Kamniku, 1-20 gld.; Čuk Fran, učitelj v Podragi, 0-30 gld.; Jug Matija, učitelj na Colu, 0-30 gld.; Koželj Gregor, učitelj v Št. Gotardu, 0-30 gld.; Kambič Ivan, učitelj v Ustji, 0-60 gld.; Kranjc Ljudevit, učitelj v Lozicah, 0-60 gld.; Kozjak Fran, učitelj v Borovnici, 0-60 gld.; Markošek Eduard, učitelj v Podkraj, 0-30 gld.; Papler Fran, nadučitelj v Borovnici, 1-20 gld.; Pirc Avgust, učitelj v Borovnici, 0-90 gld.; Rajčević Fran, katehet v Vipavi, 3 gld.; Skala Anton, nadučitelj v Vipavi, 1-50 gld.; Sadar Adolf, učitelj v Budanjah, 0-30 gld.; Smrdelj Anton, učitelj na Planini p. Vipavi, 0-30 gld.; Wider Karol, učitelj v Vipavi, 1-50 gld.; Zavrl Valentin, nadučitelj v Begunjah na Gorenjskem, 1 gld. — Bog plati! Živel! darovalci in nasledniki!

Učiteljski konvikt. G. Josip Ožuna, župan v Osilnici, 10 K; g. Anton Štimec, l. občinski svetovalec v Osilnici, 4 K; g. Janko Rudolf, učitelj in posestnik na Vrabčah, 8 K; gosp. Nikolaj Stanonik, nadučitelj v Selcih, je nabral 13 K; darovali so: gđ. Ivanka Knavs, poštna odpraviteljica, 1 K; gđ. Ema Peče, učiteljica, 1 K; gg.: Franc Šlibar, župan i. dr., 2 K; Anton Mezeg, katehet, 2 K; Franc Tavčar, trgovec, 2 K; Franc Hajnrihar, obč. svetovalec, 2 K; Jos. Groselj, podobar, 1 K; Tomaž Pogačnik, ključar i. dr., 1 K in Nikolaj Stanonik, nadučitelj, 1 K. G. L. Abram, nadučitelj v Senožečah, 4 K (letnina za l. 1895. in 1896.) Pri učiteljskem večeru v Trzinu se je dne 4. l. m. nabralo 7 K. G. Primožič Štefan, učitelj-voditelj v Postojni, 2 K; Neimenovan v Ljubljani, 10 K; Neimenovana v Ljubljani, 2 K; gospa Moos Julija, nadučiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđ. Zupan Nežika, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđ. Wessner Marija, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđ. Zemme Franja, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđ. Marout Marija, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđ. Gusl Emilija, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K. Te vrle naše kolegije so sklenile mesečno po 20 novcev prispevati za učiteljski konvikt; naj bodo te uzorne tovarišice v vzgled kolegijam po deželi.

Spodnještajski jubilejski zaklad v spomin 50letnice vladanja našega presvitlega cesarja, iz katerega se bodo dajale ustanove revnim, a pridnim slovenskim dijakom, nameravajo ustanoviti spodnještajski rodoljubi, ter so izdali v ta namen že svoj oklic za nabiranje darov.

Prošnja. Te dni smo razposlali na šolska vodstva poziv „Kolegijam“, kojega je prinesel naš list v 4. številki; gg. šolske voditelje prosimo, da razdele te pozive, oziroma prošnje ondotnim učiteljicam. Kakor čujemo, so se nekatere gospodične kolegije že odzvale tej prošnji in prav pridno nabirajo pri šolskih prijateljih darove za konvikt. Živite take kolegije!

V deželni šolski svet je dež. odbor kranjski volil kot prisednika gg. ces. svetnika Murnika in dr. Schafferja.

Nj. Vel. cesarica Elizabeta je darovala 1000 gld. za cerkev Srca Jezusovega, ki se ima zidati v spomin 50letnega vladanja našega cesarja.

Znižana voznina za katehete po železnih cestah. Učno ministerstvo je odgovorilo na prošnjo škofov, da se ne more duhovnikom v duhovnem pastirstvu dovoliti ugodnosti za vožnjo po državnih železnih cestah, kakršna velja za uradnike, profesorje in učitelje. Dovolila se bode pa ta ugodnost, katehetom na javnih ljudskih šolah in na zasebnih šolah s pravico javnosti, ako se za to oglase s prošnjo, katero potrdi šolsko vodstvo, ali pa župnijski oziroma dekanjski urad. Ta olajšava obstoji v tem, da se plača za vožnjo v prvem ali drugem razredu brzovlaka cena navadnega osebne vlaka, pri

osehnih vlakih se pa plača za tretji oziroma drugi razred, vozi se pa v drugem oziroma prvem razredu.

Uspeh slovenščine — na Dunaji. Pri stopetdesetletnici Terezijanske akademije na Dunaji, o kateri so tudi slovenski listi poročali, imela je mej deklamacijami skoro največji uspeh slovenska pesnica. Terezijanišče, ki ima gojence iz vseh dežel in narodnosti avstro-ogrske monarhije, pazi namreč na to, da se učenci kolikor toliko poučujejo tudi v vseh deželnih jezikih. Gotovo se z nekoliko uricami na teden z učenci iz raznih razredov ne da mnogo doseči, ali na vsak način je že princip hvale vreden, da se mladina, ki naj po tem zajemlje najvišja mesta v državi, vežba v jezikih, katere že morebiti več ali manj znan, in da se jih uči že rano spoštovati, saj vemo koliko narodnostnega nasprotstva je povsod zakrivila neumna mržnja prave in navidezne gospode posebno proti jezikom manjših narodnosti. Na mlada srca pa ne upliva lahko samo pouk, ako je dober, ampak mnogo pomagajo tudi razne slavnosti, pri katerih se učencem in gostom predstavlja res vsa Avstrija. Tako sta imela pri stopetdesetletnici 23. svečana dva gojenca nemški in madjarski govor, potem pa so sledile deklamacije v češkem, poljskem, rusinskem, laškem, slovenskem, hrvaško srbskem in rumunskem jeziku. Pred nadvojvodo Ludovikom Viktorjem in najvišjimi civilnimi, duhovnimi in vojaškimi dostojanstveniki je imela slovenska pesnica „Avstrija moja“ od J. Kersnika res poseben uspeh, kajti deklamiral jo je prav lepo in s čustvom — najmlajši in najmanjši mej vsemi deklamatorji, Odo marko Gozani, učenec I. razreda. Pravi šum je nastal mej odličnim občinstvom, ko so utihnile mило doneče besede iz ust čilega dečka. Tako torej najvišji gospodi mila slovenščina dopada, in mi bi se je naj sramovali? Nikdar in nikjer!

Pro domo. V 7. številu „Slovenskega Sveta“ kosi neki „Medicus“ s pristno izansko robotostjo po uredniku našega lista in deloma tudi po listu samem, češ, da smo „na zabavljico Slovenčev“ ustavili nadaljevanje dr. Iv. Borštnikovega spisa „K šolski higijeni.“ Z osebo tega g. Medicusa se ne bomo bavili, naj se v Slov. Svetu zaganja v slovenske učitelje, kolikor mu drago, ker nimamo za to danes niti časa, niti prostora; izpregovorili bomo pa o teh naših „prijateljih“ in nam „naklonjenih“ listih, katerim se je zadnji čas Slovenski Svet postavil na čelo, ob drugi, bolj umestni priliki svojo besedo. Na grde in iznišljene besede omenjenega lista danes lojalno — pod častno besedo — izjavljamo, da smo zgoraj omenjeni članek pretrgali, oziroma odložili zaradi tesnega prostora poprej, predno se je oglašil „Slovenec“; mnenja smo pa bili takrat in smo še danes tistega, da bomo spis nadaljevali pri prvi priliki, ko se dobi prostor v listu. Prvega in drugega naših stalnih člankov nismo mogli pretrgati, ker smo dali prirediti ponatise; „Listka“ in „Narodopisne razstave“ tudi ni kazalo prenehati, ker bi se stvar preveč zavlekla in zato smo se odločili, da pretrgamo članek „K šolski higijeni“, ker obravnava vsak oddelek svojo posebno stvarino, vsled česar ne izgubi ves spis na vrednosti prav nič. Prelesen prostor je pa v listu nastal, ker sta imeli prvi dve številki po 24 strani, a vse druge številke imajo jih pa le po 20. To pa naznanjamo ne zato, da bi se opravičevali pred Slov. Svetom, oziroma pred g. Medicusom, ker se od njega ne pustimo dajati instrukcij, kako naj urejujemo list, ampak zato, da izvedo naši p. i. naročniki, kedo si je izmislil ta zlobni „najnovejši škandal v slovenskem slovstvu.“

Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“.

Knjižnica za mladino. Snopič 13. in 14. vezana skupaj, prinašata na 194. straneh svoj čas jako priljubljene, zadnja leta pa precej pozabljene „Pesmi“ pokojnega Andreja Praprotnika, in sicer pesmi cerkvene in druge. Ker še ni dolgo tega, kar smo govorili o Praprotnikovi literarni veljavi, pač ni treba, da bi novič ocenjali njegove pesmi. Veseli nas, da so se zopet izdale, in sicer v ceneni izdaji, ker jim je tako zagotovljeno, da pridejo med narod. Cena obema snopičema znaša 50 kr. Tovariši, širimo in podpirajmo z združenimi močmi to velevažno podjetje. (Več prihodnjic. Uredn.)

Knjižnica za mladino v ponavljalni šoli. Za čitanje mladinskih spisov najspodobnejši učenci so ponavljalni šolarji, ker imajo tudi največ časa za to. Prečitana tvarina se pa tudi lahko v šoli dobro porabi za spisovne vaje in ustno pripovedovanje. Za to naj bi povsod krajni šolski sveti v ta namen naročili več iztisov te prekorisne knjižnice, vzlasti, ker za ponavljalne šole še posebno manjka pripravnih knjig.

Zabavna knjižnica za slovensko mladino. Urejuje in izdaja Anton Kosi, učitelj v Središču. Str. 48. Cena 15 kr. Pričujejo peti sešitek Kosijeve „Zabavne knjižnice“ prinaša zanimivo „življenjepisno črtico“ o pokojnem pisatelju in učitelju Jos. Freunfeldu (s podobo), več raznovrstnih mladini primernih spisov v vezani in nevezani besedi, pregovorov, beležek, kratkočasnic in uganjk. Knjižica bo naši mladini gotovo dobro došla. Čisti dohodek tega sešitka je namenjen Ciril-Metodovi družbi.

„Matica Slovenska“ je ravno kar razposlala svoje knjige. Letos dobe člani petero knjig in sicer: Letopis, K. Glaser: Zgodovina slov. slovstva II. zvezek, K. Štrekelj: Slo-

venske narodne pesni I. snopič, Dobravec: Črni oblaki. — Ivan Vrhovec: Čolnarji in brodniki po Savi (Zabavne knjižnice IX. zvezek) in Knezove knjižnice II. zvezek, kateri obsega mej drugim Valjavčev životopis s podobo. Letošnje knjige odlikujejo se po dobri vsebini in lepi vnanji obliki.

Prošnja, katero smo priobčili v predzadnji številki gledé Nedvêdova skladbe „Domu in ljubezni“, ni imela nobenega vspeha, ker se ni niti jeden izvod prodal. Prosimo gg. tovariše, kateri imajo pri čitalnicah, bralnih in pevskih društvih kakšno besedo, naj delajo nató, da si vsaj vsako omenjenih društev po 1 izvod naroči, da se bo gosp. skladatelj kup neprodanih skladb vsaj nekoliko skréil. — Dobiva se pri g. skladatelju, Franciškanske ulice št. 12., v Miličevi tiskarni in v knjigarnah Antona Zagorjana in J. Giontinija ter stane partitura s 4 glasovi 60 kr.

Zahvala. Blagorodni gospod Feliks Stegnar, učitelj v Ljubljani, blagovolil je za šolsko knjižnico mestne nemške deške šole podariti več zabavnih in poučnih knjig, za kar se mu podpisano voditeljstvo tem potom najtopleje zahvaljuje.

Vodstvo mestne nemške deške šole v Ljubljani, dné 10. sušca 1896.

T. Valenta, nadučitelj.

Zahvala. Slavna „Okrajna posojilnica v Kamniku“, je blagovolila podariti tukajšnji šoli znesek 10 gld. Za ta velikodušni dar se najiskreneje zahvaljuje

šolsko vodstvo v Zalogu, dné 10. sušca 1896.

Jakob Slapar, šolski voditelj.

Zahvala. Slavna „Narodna šola“ blagovolila je nam za mali znesek poslati obilo šolskega blaga. Za ta veliki dar se ji, kakor dobrotnikom, slav. okrajni posojilnici v Kamniku in gosp. Andreju Svetlin-u, županu na Mlaki v imenu obdarovanih učencev najtopleje zahvaljuje šolsko voditeljstvo.

Komenda, 11. sušca 1896.

J. Mesner.

Zahvala. Slavna „Okrajna posojilnica v Kamniku“ je blagovolila podariti tukajšnji šoli znesek 10 gld. Za ta velikodušni dar se najiskreneje zahvaljuje

šolsko vodstvo v Vodicah, dné 2. sušca 1896.

Fr. Trost, šolski voditelj.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 6529 Na L mestnem slovenskem otroškem vrteci je definitivno popolniti mesto otroške vrtarice z letno plačo 400 gld.

Prosilkam, ki reflektujejo na razpisano službinsko mesto, je pravilno opremljene prošnje vlagati do 15. maj. travna 1896. l. pri podpisnem oblastvu.

Magistrat dež. stolnega mesta Ljubljane, dné 29. svečana 1896.

Župan: Grasselli l. r.

Listnica uredništva. *G. L. J., nadučitelj v Š. p. K.: Zaradi pomankanja prostora smo morali Vaš članek zopet odložiti. Prosimo potrpijenja. Gosp. drd. Ivan Borštnik na Dunaji: „K šolski higijeni“ bomo nadaljevali, kakor hitro bode končan popis „Narodopisne razstave“; torej jedino le tesni prostor je vzrok, da III. dela nismo še objavili, ker bi morali sicer kak drug pričeiti članek pretrgati, kojih rokopise imamo že davno v rokah. Prosimo, le nadaljujte pričeto delo!*

Spominjajte se „učiteljskega konvikta“ pri raznih prilikah in zborovanjih!

„Učiteljski Tovariš“ izhaja na 1 1/4 poli male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema gospod A. Kecelj v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 2.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

Izdavatelj in lastnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.

Tisek R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.

Današnjemu listu je pridejan račun „Knjižnica za mladino.“